

Pedagogia, ara. Aplicació a la societat catalana

Martí Teixidó (2017). Barcelona,
Institut d'Estudis Catalans

Jaume Sarramona López

Universitat Autònoma de Barcelona.
A/e: jaume.sarramona@uab.cat

Qui coneix Martí Teixidó —i qui del món pedagògic català no el coneix?—, en llegir el llibre *Pedagogia, ara*, tindrà clarament la sensació de sentir-lo parlar, car les paraules impreses flueixen com ho farien les sonores. Les pàgines del llibre presenten les idees de manera encadenada, com una manifestació expressa que les qüestions pedagògiques són complexes i han de ser encarades des de diversos angles i perspectives.

Aquest llibre va ser redactat pel seu autor l'any 2013, com assenyala en la presentació, i no ha vist la llum pública fins al 2017, fet que s'ha degut a condicionants de l'Institut d'Estudis Catalans, l'editor, que té els seus ritmes i limitacions a l'hora de publicar, si bé sempre amb plenes garanties de qualitat i correcció lingüística. La contrapartida inevitable en aquests temps de canvi accelerat és que alguns esdeveniments importants d'aquests darrers quatre anys han quedat fora d'una anàlisi que l'autor, sens dubte, hauria volgut fer com a resposta a la segona part del títol del llibre. Es pot esmentar, per exemple, el cas del currículum català publicat el 2015, que incorpora aspectes força innovadors respecte de l'anterior, malgrat els «imperatius legals» de la Llei orgànica per a la millora de la qualitat educativa, LOMCE, i altres pressions derivades del procés de recuperació de la nostra identitat com a poble.

L'obra que ens ocupa parteix dels fonaments de l'educació, entesa des d'una pedagogia sistemàtica i científica per arribar progressivament a tractar temes més específics que demanen valoracions i propostes consensuades o legitimades des de plantejaments ideològics. En la primera part es pot advertir el component més acadèmic de Martí Teixidó, de formació contrastada amb anys de docència universitària a la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), defensor d'una pedagogia efectiva, que no es limiti a descriure què succeeix en el camp educatiu. Les seves paraules en relació amb aquest tema són prou explícites:

La pedagogia [...] no es pot reduir a explicar l'educació. Ha de dissenyar sistemes d'intervenció que es demostrin funcionals, eficaços, eficients en la consecució dels objectius pedagògics (*goals*), concrets, avaluable, que ens permeten avançar en les finalitats educatives (*aims*), que són guia però mai no seran assolibles per immenses, ideals, utòpiques i ucroniques (p. 30).

Això no exclou que l'autor tingui present la nostra trajectòria històrica per, així, poder comprendre millor el present. Ni tampoc les aportacions que més recentment (no fa gaires dècades) donaven, o pretenien donar, una visió integral de l'educació, si bé avui ja no poden abastar l'àmplia diversificació que han aportat els nous temps, amb la seva tecnificació i pluriculturalisme. I és que avui ja no podem demanar que els autors intentin presentar visions completes de la pedagogia, com també ha passat en altres camps de l'acció social. La postmodernitat ha atomitzat i multiplicat els problemes educatius a resoldre, que han de ser encarats en la seva especificitat, si bé cal no perdre mai la visió més àmplia que els doni sentit i cohesió.

Conscient d'aquesta diversitat de qüestions que mereixen un tractament específic, en Martí Teixidó recull, en la segona part de la seva obra, una llista de vint-i-una qüestions d'indubtable importància en l'educació actual. Aquí s'adverteix la seva segona faceta professional, la desenvolupada com a inspector del sistema educatiu, que li ha permès tenir un coneixement exhaustiu de la realitat. Els temes són tractats sota l'estructura d'anàlisi que manlleva de Philippe Meurier, autor a qui admira. Però a les tres categories de l'autor francès (principis, tensions i referents), n'afegeix dues més (accions i cultura). D'aquesta manera, Martí Teixidó s'obliga a fer propostes d'acció i té present el context cultural que envolta cada tema o qüestió. Per les

pàgines del llibre desfilen temes com l'educació com a constructora de la identitat d'un poble, la professionalitat docent, l'avaluació, l'aportació de les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC), l'educació en valors, la direcció escolar, el sistema educatiu en el seu conjunt... En tots ells, l'autor demostra el seu compromís personal i ofereix propostes, fidel a la seva concepció de la pedagogia com a norma d'acció, encara que aquesta no sigui mai infal·libre i s'hagi d'adaptar als condicionants de cada cas. Unes mostres breus d'aquestes normes d'acció resultaran prou il·lustratives d'aquest plantejament general:

Establir normes clares per distingir en qualsevol elaboració personal: allò que recull l'explicació del professor o del llibre de consulta; allò que s'ha copiat de cerques a Internet; allò que és creació pròpia; allò que és creació en equip. Si fa uns anys ho fèiem amb bolígrafs de quatre colors, avui es pot fer amb estils/fonts del processador de textos. Quan calgui, es donaran normes de proporcionalitat entre el que és refosa i el que és creació (p. 83) (utilització de les TIC).

Cal organitzar l'activitat escolar i els horaris més ajustats als ritmes psicodinàmics dels infants o dels adolescents. A l'educació primària, és bo posar falques de cançó o psicomotricitat entre activitats de concentració mental. A l'educació secundària, amb adolescents, cal situar activitats de poca concentració a primera hora, atès que s'ha constatat que l'activitat mental es desperta més lentament (p. 100) (la pedagogia sota criteris neurològics i socials).

El docent que coneix els alumnes no els ha de demanar una feina que no està al seu abast o que, al contrari, està més que superada. Tot alumne ha d'aprendre amb tensió mesurada entre la seva capacitat i l'activitat que se li proposa. Quan assoleixi hàbits de treball autònom, serà ell mateix qui es marcarà les fites que li demanen esforç i li aporten un cert progrés (p. 117) (els motius per aprendre i l'ensenyament escolar).

Com tota obra, i més les que es vinculen al pas dels temps, aquesta resulta inacabada. Així mateix ho indica l'autor, però, com tota obra ben feta, serveix d'orientació de les properes i aporta idees valuoses per als educadors i els

responsables polítics del sistema educatiu. En definitiva, es tracta d'una obra d'un pedagog que mai no ha deixat d'estudiar i de treballar.

Per citar aquest article:

Sarramona, J. (2018). *Pedagogia, ara. Aplicació a la societat catalana*. *Revista Catalana de Pedagogia*, 13, 219-222.

Publicat a <http://www.publicacions.iec.cat>